

ščina učni jezik; v ljudskih šolah učilo bi se v slovenskem jeziku, nemškega učili bi se le oni otroci, katerih stariši to želé. V uradih, ki so podvrženi deželni vladi, bil bi pri nas poslovní jezik slovenski.

In ravno tako moramo imeti Slovenci jedno višje deželno sodišče, sodstvo sploh pa ima na zemlji slovenski biti tako uravnano, da nam bode v resnici služilo; odvetniki na Slovenskem imajo biti združeni v svojo kamero itd. Vse to in česar še nismo omenili, pa nam mora biti izrečeno v zakonu; za izvršitev tega zakona skrbeli si bomo potem že sami. To je torej naša »Združena Slovenija«, in jedino v njej je rešitev našega naroda. Kar zahtevamo, se da doseči, ker ne ruši zgodovinskega obstanka kronovin, ker leži v okviru zahtev vladne večine, koje so cesar odobrili, in ker vsak pravično misleči človek uvidi, da nam Slovincem z Nemci in Lahi kulturno skupno živeti ni več mogoče.

Kdor velike koristi »Združene Slovenije« ne ve ceniti, naj pomisli, koliko duševne sile se bo prihranilo in obrnilo na stvari, ki so nam najpotrebnejše in prekoristne, dočim se sedaj potratijo zgolj za učenje blažene nemščine in za boj, ki ga bijemo, da si ohranimo, kar je našega. Tudi v »Združeni Sloveniji« bomo znali mnogi nemški, ali učili se je bomo, kakor nam naša zdrava pamet in kolikor nam korist veleva. Zdrava pamet pravi: Najprej se nauči dobro hoditi, potem se lahko učiš z drsalkami po ledu se voziti; najprej se nauči dobro svojega jezika, potem se lahko učiš in uči se, le koristilo ti bo, drugega, recimo nemškega ali laškega. Vsi Nemci, kolikor jih je, uče se najprej svojega jezika, tako vsi Angleži, vsi Francozi, vsi Lahi, sploh vsak narod, in rekli bi, da je nečloveško, da je noro, otroku drug jezik vsiljevati, dokler svojega materinega ne zna; in le Slovenec bi naj bil ono bitje, za koje še trohica pameti ne velja, in to le zlobnemu in samogoltnemu Nemcu in Lahu na ljubo in na korist!

Če nimamo toliko ponosa, da se upremo sovražnikoma, ki hočeta po vsej sili z nami ravnati proti vsaki človeški pameti, proti vsakemu naravnemu in človeškemu zakonu, vrh tega pa zgolj v to, da nam iz rok spravita naše imetje, našo zemljo, potem nismo vredni, da živimo. Vsaki stvari, tudi najmanjši, dal je Stvarnik neko sredstvo, po katerem si ohranjuje zakonito naravnost svojega bitja, če jo tuj upliv v naravnem razvoju moti; in mi bi se ne branili? V »Združeni Sloveniji« pa tudi ne bo tolike sile za nemščino in laščino; od jedne meje do druge, od Spilfelda do Trsta in od Šmohorja na Gornjem Koroškem do Hrvaškega se bo govorilo s teboj, kakor smo rekli že gori, pri vsakem uradu slovenski, in tudi tujci se bodo učili našega jezika, ker se brez njega na naši zemlji ne bode dalo izhajati. Ljudje božji! V »Združeni Sloveniji« se bo videlo, kaj Slovenec zmore; ne pozabite, da so naši fantje, ki se učé poleg Nemcev in Lahov v nemškem in laškem, toraj v tujem jeziku, vedno ali vsaj navadno pred temi; ne pozabite, da so naši delavci, bodisi v rudnikih, bodisi v tovarnah, naši posli pri tujcih v visokem čislju; ne pozabite, da so Slovenci kot uradniki vsled svoje bistroumnosti in spretnosti na glasu! Končajmo: Slabo se nam sedaj godi; vsak ječi pod težkim bremenom. A prvi pogoj za to, da bo nam gmotno bolje, je, da se duševno oprostimo. Zatorej bodi »Združena Slovenija« naša nada, naš cilj! *) (Konec prih.)

Opomba. V zadnji številki vrnila se je v ta-le spis neljubna pomota; v pred- oziroma predpredzadnji vrsti stoji namreč besede: »za vso slovensko zemljo velja jeden višji šolski svet«, ki se pa naj izpusté.

Cerkvene zadeve.

Inštalacija pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Dan 13. junija je bil za marješke župljane dan posebne radosti. Ta dan so bili namreč tukajšnji provizor, čast. gosp. Jernej Frangež, umeščeni za župnika. — Na predvečer v prvem mraku sta se razsvetila zvonik in slavolok. Ko potem zapoje veliki zvon, opominjajoč verne k molitvi in počitku po tedenskem trudu, pokazali so se na obzorju domače županije na vseh štirih straneh sveta prekrasni slavo-kresi. Za tem se je oglasila strelba na 6 krajih. Pokalo je iz blizu 100 topičev in vrli fantje so tekmovali med seboj, ter si prizadevali prekositi drug drugega.

Večdnevni veter je utihnil in s temnimi oblaki prepreženo nebo se je pričelo na severju vedriti, obetajoč nam lepega in veselega novega dneva. Da, zares, veličasten in ganljiv prizor! Kaj takega se ne da popisati, sam mora navzoč biti in videti. — Trijančenje zvonov, gromovito pokanje topičev, zraven tega velikanski kresi, temota noči, mir narave; a ljudstvo si je trumoma ogledovalo vse to, kar so domači fantje, deloma tudi posestniki pripravili v čast novemu župniku.

Drugi dan na vse zgodaj nas je zbudilo streljanje topičev, katero se je razlegalo daleko na okrog. Okoli pol 10. ure zbralo se je precejšnje število v belino oblečenih deklet z vencami na glavi in ogromna množica ljudstva pri slavoloku, na katerem je bilo brati sledeče v narodnih barvah:

Tisočkrat pozdravljeni v naši sredini!
Udani šmarjetski Vam kličejo sini. — in

V Bogu se župnija veseli,
Ker poroko nov pastir slavi.

Okoli 10. ure prišli so iz župnišča novi gospod župnik ter šli v veličastnem sprevodu, spremljani od č. gospodov duhovnikov, od sorodnikov in v belino oblečenih deklet v prekrasno okinčano župnijsko cerkev, kjer so sledili po nazivanju sv. Duha običajni cerkveni obredi.

Po umeščanju novega častitega gospoda župnika so imeli preč. gosp. stolni župnik in dekan, Filip Bohinec, cerkveni govor. Z jednatimi besedami so občinstvu razložili pomen napominanih obredov. Nato je sledila sveta maša, pri kateri se je slovesno pelo in pri kateri je svetilo 12 svečarjev-domačinov, katerih prsi so bile okinčane z vojaško kolajno. Ti že deloma osiveli možje so se bojevali svoječasno na raznih bojiščih, s Francozi, Lahi, Danci, Prusi, ustaši v Dalmaciji in Turki v Bosni. Po cerkvenem opravi se je vrnil sprevod v istem redu v župnišče, na katerem so se nam dozdevale zapisane besede gosp. bogoslovca Z. v Mariboru:

Ave! Dobro došli v hiši tej,
Ki domovje bode Vam odslej!

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

Uvod.

Razun pšenice nima za kristijane nobena druga rastlina tolikšne veljave, kakor vinska trta. Kristus sam, ki je v najsvetejši daritvi pričujoč v podobi kruha in vina, ni mogel najti za prisposodobno blažje rastline mimo vinske trte. »Jaz sem vinska trta in vi mladike«, rekel je božji Učenik; »kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu«.

